
Informačný časopis pre sluchovo postihnutých

Trnavský Gong

Ročník 3 číslo 10

Október 2016

Adresa TG: Zlázne 15, Smolenice, mobil 0907 757 695, email b.katka@zmail.sk, alebo

Občianske združenie Poradensko-rehabilitačné centrum sluchovo postihnutých, Novosadská 4, 917 00 Trnava, tel. 0917 648 731

Email: poradenstvo.trnava@zoznam.sk

Október – mesiac úcty k starším

**Mama, hladím tvoju nežnú tvár
vráskami zbrázenú.**

**Kloním sa k žilnatým rukám
čo z láskou hladili nás.**

**Otec, aké krásne boli tie nedel'né večery,
keď nežne hladiac nás,
počúval si naše ponosy.**

Vďaka vám rodičia za detstvo, podporu.

Tento mesiac vám obom vzdávame našu úctu.

OBSAH

• Obsah, Úvodné slovo- Neexistujú nepočujúci a ohluchnutí?.....	2
• Zo života RC- Boli sme na ministerstve, Hovorili sme s pánom ministrom	3 -4
• Sociálno-rehabilitačný pobyt vo Vysokých Tatrách.....	5
• Krásne ocenenie, Radíme vám – Phonak Roger pen – pre použitie v škole, v práci i doma.....	6
• Relax – Vtipy.....	7
• Poézia od našich SP, Dobrý recept d TG, ...	8
• Kronika – Naši jubilanti, Smútočné oznámenie, Zaujímavosti zo sveta SP pre SP- Čo je to BAHA?.....	9 - 10
• Sloboda neobmedzeného pripojenia.....	10
• 10. výročie od zániku spoločného SZSP.....	10-12
• Oddychová chvíľka na čítanie – Dve priateľky, ktorých priateľstvo neodvial čas (pokračovanie).....	12-14

Úvodné slovo

Neexistujú nepočujúci a ohluchnutí?

Zaujala ma na webovom portáli zaujímavá úvaha na túto tému. Osobne sa s týmto názorom stotožňujem už roky, a som veľmi rada, že nie som jediná, ktorá má tento názor a ho verejne prezentuje.

...Nepočujúci je ten, kto nepočuje a je úplne jedno z akého dôvodu, alebo ako dlho nepočuje.

Tvrdí, že až 90% ľudí nerobí medzi nepočujúcimi rozdiely. Poukazuje to týmto spôsobom:

Sluch : - počujúci - počujú dobre alebo

- počujú zle

- nepočujúci - ohluchli skôr (pred osvojením si reči a používajú posunkovú reč)

- ohluchli neskôr (po osvojení si reči a zaraďujú ich medzi ohluchnutých)

A teda: Sluch: počujúci - počujú dobre alebo

- počujú zle

nepočujúci - nepočujúci a

- ohluchnutí

Tento nezmysel sa počujúcej verejnosti podsúva. Nuž, treba to rozlišovať, ale nie zavádzať.

Ohluchnutí skôr, majú svoju kultúru, posunkovú reč a atď.

Počujúci je ten kto: - počuje výborne alebo

- počuje normálne alebo

- počuje trochu horšie.

A ako ste si všimli, nie sú tu uvedení „nedoslýchaví“. „Nedoslýchavý“ potrebuje načúvací prístroj, pritom môže byť ľahký „nedoslýchavý“ a obíde sa dokonca aj bez načúvacieho prístroja, ale i veľmi ťažko „nedoslýchavý“ a používa dokonca dva načúvacie prístroje. Samozrejme hranica medzi počujúcim a „nedoslýchavým“ i medzi „nedoslýchavým“ a nepočujúcim, je veľmi tenká a môže sa rôzne prekrývať.

Nepočujúci je ten, čo nepočuje, teda ohluchnutý skôr pri narodení a pred osvojením si reči a využíva pri komunikácii posunkovú reč ako materský.

Ohluchnutý neskôr, po osvojení si reči a jazyka, ktorým je **materský hovorový jazyk**.

Ako logický príklad mu poslúžila žiarovka.

Žiarovka svieti – počujúci

Žiarovka svieti slabo – „nedoslýchaví“

Žiarovka nesvieti – nepočujúci.

Ako logicky uvažuje, že nie je možné rozlišovať nesvietiacu a nesvietiacu žiarovku „a“ tú, ktorá nesvieti pretože praskla skôr alebo neskôr. Lebo je jedno ,kedy praskla a nesvieti.

Smutné na tom je práve to zavádzanie počujúcich, ktorí považujú za nepočujúcich aj všetkých ohluchnutých skôr či neskôr. A sa to často zneužíva!

Pretože, ak niekto podporí nepočujúcich, v domnienke, že podporuje všetkých sluchovo postihnutých, v skutočnosti sa takto podporí iba malá časť nepočujúcich.

A tak mnoho sluchovo postihnutých sa cíti oprávnené dotknúť, že sa im neposkytuje dotácia, či už od MPSVaR, Nadácie Pontis, Nadácie Orange či iných donátorov. A všetko je v skutočnosti určené nepočujúcim a nie ohluchnutým, či „nedoslýchavým, alebo užívateľom KI.

A tak je to aj u nás na Slovensku a je prirodzené, že organizácie tzv. „nedoslýchavých“ a užívateľov KI , oprávnené bojujú, aby boli logicky delený na dve skupiny a bolo jasné kto je kto!

Teda Nepočujúci, používajúci pri komunikácii posunkovú reč a Sluchovo postihnutí, ktorí pri komunikácii nepoužívajú posunkovú reč. (bk)

Zo života RC

Boli sme na ministerstve

Dňa 21.septembra sme boli pozvaní pani PhDr. Máriou Homolovou, tajomníčkou Výboru pre otázky zdravotne postihnutých (OZP), na rokovanie, aby sme prerokovali možnosti, ako riešiť situáciu so zástupcami sluchovo postihnutých v Štatúte Výboru pre OZP a prípadne sa upravil Štatút Výboru pre OZP. Rokovania sa zúčastnili za našu skupinu sluchovo postihnutých, ktorí pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč : JUDr. Mgr. Slavomíra Husárová (ZONDSP) , Dr. Katarína Kluková (ZUKI), Hermína Štrpková (PRCSP) a Katarína Brázdovičová. Za Nepočujúcich sa rokovania zúčastnila prezidentka ANEPS p. Anna Bartalová, Mgr. Jaroslav Cehlárik, Ing. Ľuboslav Ferko (NRSP), ďalej Mgr. Anna Šmehilová (EFFETA) a p. Ľubica Majtánová za OZ Nepočujúce dieťa.

Pani Homolová predstavila prítomným možnosť, ako do Štatútu zapracovať odseky, ktoré jasne definujú skupinu Nepočujúcich, ktorí používajú pri bežnej komunikácii posunkovú reč a skupinu Sluchovo postihnutých, ktorí pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč.

Odseky boli jasné a výstižné. Konečne to aj správne definovalo, že vo Výbore pre OZP majú právo mať zástupcov dve skupiny občanov s poruchami sluchu. Vznikla však vášnivá debata, hlavne zo strany Nepočujúcich (Mgr. Jaroslav Cehlárik a Ing. Ľuboslav Ferko), ktorí veľmi

razantne odmietali takéto delenie sa, ako sa zaraďovať do skupín. **Nerešpektovali ani názor ostatných, že konečne sa vyrieši spor a nebude problém pri voľbe zástupcu za jednotlivú skupinu (Nepočujúci a Sluchovo postihnutí)!**

Bola to jediná šanca, konečne uzatvoriť spory, kto má právo mandátu a zastupovať nás sluchovo postihnutých, ktorí pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč!

Keď došlo nakoniec k hlasovaniu, za dve skupiny hlasovali: p. Anna Bartalová, Mgr. Anna Šmehilová, p.Ľubica Majtánová, JUDr. Mgr. Slavomíra Husárová, Dr. Katarína Kluková, Hermína Štrpková a Katarína Brázdovičová. **Teda sedem proti dvom** (Mgr. Jaroslav Cehlárik, Ing. Ľuboslav Ferko).

Boli sme viacerí prítomní toho názoru, že nie je problém, aby sa každý s poruchou sluchu sám rozhodol, do ktorej skupiny patrí a teda, akú bežnú komunikáciu uprednostňuje!

To, že pár jedincov chce využívať/zneužívať svoje postihnutie kedy sa mu čo hodí, je neserióznou postoj voči ostatným sluchovo postihnutým a aj voči spoločnosti. Za dlhodobej profesionálnej praxe v poradenstve, v styku s ľuďmi s poruchou sluchu som sa nikdy nestretla s postojom, že dotýčaný nevedel kam patrí a ako v konečnom dôsledku komunikuje!

Preto nielen mňa prekvapil postoj dvoch zástupcov Nepočujúcich, ktorí zásadne boli proti vytvoreniu dvoch skupín, na šancu práva zastupovania na Výbore pre OZP.

Nevieme o čo im vlastne ide, zrejme dúfajú, že sa im obom podarí dostať sa do Výboru pre OZP? Ale budeme sa brániť, že väčšinová časť Sluchovo postihnutých má tiež svoje práva a chce mať vlastného zástupcu, ktorého si samy schválili (Dr. Katarínu Klukovú) už v roku 2015. Na záver si vynútil Ing. Ferko, čas na vyjadrenie sa , lebo vraj musí oboznámiť svoje organizácie, samozrejme Nepočujúcich. Medzi tým sme dostali poriadne „za ucho“, keď na 11.10.2016 zvoláva rokovanie pani tajomníčka PhDr. Homolová, na základe požiadavky Ing. Ferka, ktorý chce vytvárať akúsi „platformu“, to jest, násilné včlenenie našich organizácií SP do jeho NR SR a stále nepochopil to, čo sa mu stále prezentuje, že pre našich členov je neprijateľný a nedôveryhodný v akomkoľvek ohľade! Medzi tým sa podarilo JUDr.Mgr. Husárovej toto stretnutie stopnúť s tým, že na 22.10. 2016 sa pripravuje celoslovenské stretnutie funkcionárov organizácií Sluchovo postihnutých, kde sa prijme naše jasné

záväzné stanovisko k Štatútu Výboru pre OZP. Ako sa to všetko skončí, budeme informovať našich sluchovo postihnutých na stránkach TG.

Ak sa do Štatútu nedajú p. Homolovou navrhnuté odseky, máme opäť zarúbanú cestu k svojim právam na vlastné obhajovanie našich práv a potrieb na vyšších štátnych orgánoch!

Je veľmi smutným konštatovaním, že práve Nepočujúci naďalej robia prieky a vôbec nerešpektujú naše právo na vlastnú obhajobu našich potrieb. Že, nezískajú našu podporu ani dôveru!

Problémom je i to, že občianskych združení Nepočujúcich je registrovaných príliš veľa, oproti organizáciám Sluchovo postihnutých, ktorí nepoužívajú pri bežnej komunikácii posunkovú reč, a tak v prípade Volebného zhromaždenia v zmysle Štatútu Výboru pre OZP, pri voľbe zástupcov by naši nikdy neuspeli ani napriek tomu, **že je nás do počtu členov na Slovensku najväčšia skupina! Tak, ako pri zániku jednotného SZSP sa nerešpektovala parita zastúpenia, čo zapríčinilo neseriózný zánik spoločného zväzu, tak aj v tejto dobe sa neseriózne postupuje aj pri voľbe zástupcov do Výboru pre OZP zo strany Nepočujúcich.** (bk)

Hovorili sme s pánom ministrom

Na pána ministra Richtera máme neobyčajné šťastie a nebolo to po prvý krát, čo sme ho náhodne stretli a mali možnosť sa s ním len-tak porozprávať. Tak aj v ten deň 21.9. pri čakaní na Dr. Katku Klukovú, sme trávili čas pred vchodom Ministerstva práce, soc. vecí a rodiny v rozhovore, keď sme nečakane stretli pána ministra Richtera. Mal chvíľu čas, čakal na svoje auto, tak sa pustil s nami do reči. Vedel o našich sporoch s Nepočujúcimi a o probléme zastupovania vo Výbore pre OZP. Dúfal, že sa konečne na tomto rokovaní dohodneme s Nepočujúcimi a dosiahneme svoj cieľ. Na tú krátku chvíľku s ním sme nezabudli ani na humor a stihli aspoň jediný záber na pamiatku. Potom prišlo auto a pán minister sa s nami rozlúčil, nasadol do auta, zakýval nám a odrčal za svojimi povinnosťami... (bk)

Na foto: Pán minister Richter a p. Hermínka Štrpková

Sociálne – rehabilitačný pobyt vo Vysokých Tatrách.

Sociálne – rehabilitačný pobyt organizovala pre svojich členov a ich rodinných príslušníkov Organizácia sluchovo postihnutých z ľavy, pod vedením predsedníčky p. Janky Gajdošovej.

Tento pobyt sa každoročne koná v jesenných dňoch, a tento rok sa uskutočnil v dňoch 5.10.2016 – 9.10.2016. Začiatok bol v popoludňajších hodinách z jednotlivých autobusových zastávok, ktoré boli vopred dohodnuté. Vo večerných hodinách sme prišli do cieľa – Tatranská Lomnica. Tu nás už čakali recepčné penziónu Volga, ktoré nás milo privítali, odovzdali nám kľúče od izieb a pozvali nás na pripravenú chutnú večeru. Počas večere nás pani Janka Gajdošová srdečne privítala, popriala nám krásny pobyt, príjemný oddych a oboznámila nás s pripravovaným programom jednotlivých dní. Pobytu sa zúčastnilo celkovo viac ako 90 ľudí, z toho aj deti.

Priebeh jednotlivých dní bol vopred dôkladne naplánovaný a aby sme sa s našimi zážitkami, ktoré sme prežili podelili aj s Vami, v krátkosti Vám ich popíšeme.

- ❖ Streda: príchod, ubytovanie a voľný večerný program, a čakalo nás aj prekvapenie v podobe čerstvo napadnutého snehu

Štvrtok: výlet do Poľska - Noweho Targu, spojený s nákupom na ich tradičných trhoch

Piatok: výlet do Spišskej N/V kde sme mali možnosť navštíviť ZOO a aj ich miestnu cukrárničku kde sme sa mohli príjemne občerstviť výbornou kávičkou, čajom a zákuskom. Zoologická záhrada sa rozprestiera na ploche 8 hektárov **v nádhernom areáli Madaras parku** v juhovýchodnej časti mesta, ktorý je obľúbeným miestom relaxácie. Sprístupnená je od roku 1989. Mali sme tu možnosť nájsť okolo **300 zvierat a 90 zvieracích druhov cudzokrajnej aj domácej fauny**. Medzi najatraktívnejšie patria zvieratá zapísané v tzv. Červenej knihe ohrozených zvierat. Množstvo drevín v zoologickej záhrade poskytuje príjemný chládok pre zvieratá i návštevníkov a umožnilo vytvorenie **arboréta** s vyše 30 určenými druhmi drevín. Výraznými prvkami záhrady sú jazierko a potôčik, ktoré krásne dotvárajú príjemnú scenériu areálu.

Sobota: návšteva obce Hraničné kde sme mali možnosť navštíviť krásny drevený kostolík kde nám organistka zahrála na organe, spoločne si zaspievali piesne a následne nás starosta obce pán Pokrivčák spravil krásny výklad históriou kostolíka. a po prehliadke sme pokračovali na objednaný vstup na hrad Stará Lubovňa Poobede sme navštívili hrob nášho kamaráta Janka, ktorý je tam pochovaný a venovali mu minútu ticha, spoločné modlitby, zapálili kahance a kyticu kvetov . V sobotu večer nás čakal aj tradičný a nezabudnuteľný, „rozlúčkový“ večer, ktorý ako býva dobrým zvykom sa tiež niesol v duchu dobrej nálady, rozprávanie si zážitkov a počas večera bola pripravená aj tombola, na ktorú sme sa všetci tešili a nevedeli dočkať. Každý sme si sledovali svoje zakúpené tombolové lístky a nedočkavo čakali na vyslovenie vylosovaného lístka. Nálada bola výborná, no zároveň sa pomaličky menila na smutnú, keď sme si pomysleli, že na druhý deň už končí náš pobyt vo Vysokých Tatrách.

Nedeľa: účasť na nedeľnej sv. omši v miestnom kostolíku, pochutili si na slávnostnom rozlúčkovom obede a rozlúčili sa s tými čo sa počas celého pobytu o nás starali. Vo večerných hodinách sme prichádzali šťastlivo späť do našich domovov.

Tak a čo dodať na záver?

Sociálno – rehabilitačný pobyt v prekrásnych našich Tatrách máme opäť šťastlivo za sebou, počas ktorého sme načerpali nových síl, oddýchli sme si od bežných starostí a plný zážitkov sme sa vo večerných hodinách vrátili späť do našich domovov.

Ešte raz veľké ďakujeme patrí Janke Gajdošovej, a všetkým čo organizačne pripravovali tento pobyt.
Julia Balážová

Múdre slová

Mnohí ľudia sa pripravujú o malé šťastie, pretože hľadajú to veľké.

Pearl S.Bucková

Ľudia bývajú šťastní iba vtedy, keď sa snažia o veci, ktoré majú nejakú hodnotu.

Krásne ocenenie

V októbri 2016, predseda Trnavského samosprávneho kraja p. Tibor Mikuš, vyznamenal **Pamätnou medailou predsedu Trnavského samosprávneho kraja, za prácu v prospech zdravotne postihnutých a pri príležitosti životného jubilea pani Hermínku ŠTRPKOVÚ, konateľku Poradensko-rehabilitačného centra sluchovo postihnutých v Trnavskom kraji. Gratulujeme.**

RADÍME VÁM

V určitom okamihu ma zaujalo, keď jeden otecko oznámil informáciu o strate kompenzačnej pomôcky a žiadal, ak niekto našiel tužkovú kompenzačnú pomôcku, ktorú jeho syn stratil. Táto nezvyčajná kompenzačná pomôcka ma zaujala a preto ju prinášame aj na stránkach nášho časopisu.

Phonak Roger Pen - Pre použitie v škole, v práci alebo doma

Roger Pen je **najmodernejší bezdrôtový mikrofón**, ktorý umožňuje nedoslýchavým ľuďom počuť a lepšie **rozumieť reči v hlučnom prostredí a na väčšiu vzdialenosť**.

Atraktívny dizajn v troch farebných variáciách je ako z Jamesa Bonda a robí z neho diskrétneho spoločníka do každej spoločnosti.

Postavený na úplne **unikátnej** prevratnej technológii Roger, toto plne automatizované zariadenie preukázalo, že funguje lepšie než akýkoľvek bezdrôtový mikrofón v tomto odvetví. Roger Pen možno používať samostatne, spoločne s ďalšími Roger Peny alebo v spojení s mikrofónom Roger Clip-on Mic. Roger Pen má vo svojej výbave tiež **Bluetooth** pre telefonovanie mobilným telefónom, a možno ho používať tiež pre počúvanie televízie či iných multimediálnych zariadení (internet)

RELAX

Predstavený kláštora opát Daniel, si všimol, že na jednej mniške mu niečo nesedí. Akoby nejako stučnela. Pýta sa jej teda, či trochu nepribrala. Mniška sklopí oči a hovorí:

- To sú len zastavené vetry.

O pár mesiacov neskôr sa opät' pri prehliadke konventu zarazí a pri pohľadu na čierny habit pevne obťahnutý okolo brucha tej mnišky hovorí:

- Sestra Anežka, vy naozaj priberáte.

- Ale nie, to sú len vetry.

Keď si ďalší mesiaci opät' všimol, že sestra Anežka má na izbe kočiarik, nakukol doňho a hovorí:

- To je ale krásny malý Prdíček...

Príde pacient k lekárovi, ten ho prehliadne a hovorí:

- Človeče, prečo idete tak neskoro? S týmto problémom ste mali prísť tak

pred dvadsiatimi rokmi!

- Ale pán doktor, ja už s tým pred dvadsiatimi rokmi u lekára bol.

- Áno, a čo vám povedal?

- No ten doktor mi povedal: Pozeraj okamžite vypadnúť, ty simulant!

Príde taká mladá slečna k lekárovi a hovorí:

- Pán doktor, ja ako si dám pohárik, mám hneď chuť padnúť nejakému chlapovi do náručia. Čo mám robiť?

Doktor vyloží fľašu vodky a hovorí:

- Nalejte si...

Príde otec s dieťaťom k doktorovi a hovorí:

- Je nejako chorý.

- A ako je starý? – pýta sa doktor.

- Čo tam, starý je dobre, ale dieťa je choré!

Príde stará pani k doktorovi a hovorí: - Pán doktor, mám veľký problém. Trápia ma vetry, ale čo je horšie, nie je ich počuť a nemajú žiadny zápach. Napríklad teraz, čo som tu, som si prdla už najmenej desaťkrát. Poradte čo mám robiť?

Doktor jej napíše recept:

- Berte tieto tabletky trikrát denne a prídte za týždeň na kontrolu.

Babka dorazí o týždeň neskôr a vyzerá naštvane:

- Pán doktor nielenže prdím rovnako ako pred týždňom, ale na viac po tých tabletkách to teraz hrozne smrdí! Čo mi k tomu poviete?

- Upokojte sa, pani. Teraz, keď sme vám vyliečili čuch, napíšem vám niečo na sluch.

Príde babička k doktorovi a ten jej hovorí:

- Babička, máte slabé srdiečko, musíte si oddýchnuť a nesmiete chodiť po schodoch aby ste si neublížila.

Po nejakom čase:

- No vidíte, babička, hneď vyzeráte lepšie i srdiečko je už v poriadku, po tých schodoch už pomaličky môžete chodiť.

- Jej, pán doktor, vy ste zlatý, ani neviete, akú radosť ste mi urobili, že už nemusím liezť po tom zábradlí!

Pani Žížalová navštívi svojho gynekológa. Ten ju prehliadne, starostlivo zvráští čelo a zakáže jej na tri mesiace intímne styky. Po jej odchode sa pýta sestrička.

- To je to s tou pani Žížalovou tak zle?

- To nie.... ale predbieha sa v samoobsluže...

Múdre slová

Smiech a úsmev sú brány, ktorými sa dá do človeka prepašovať veľa dobrého.

Christian Morgenstern

Poézia od našich SP

28. Október 1918

Dušan Kuba

Ten deň sa zapísal trvalo do dejín našich dvoch národov Čechov a Slovákov.
Vtedy sa začína pomaly naplňať pre nás už dávny sen Štúrových rodákov.

Porážka starého Rakúsko-Uhorska demokratickému štátu tu dala vznik.
Stále tu zostane v pamäti národov profesor Masaryk, generál Štefánik.

Roky tak prežili Česi aj Slováci v slobodnej, humánnej spoločnej ČSR.
Dnes sú už štáty dva v plnosti rozletu. Bráničku k tomu im otvoril Október.

Oslávme tento deň obidva národy, lebo nás vyviedol s pradávnej poroby.

Trvalé puto

Juraj Diky

Schovaná v tichom údolí
na malej lúčke zelenej
biela kaplnka stojí,
spomienka z detských liet
ma ku kaplnke pojí.

Malá kaplnka s vežičkou
neďaleko od chrámu Božieho,
v auguste, vo sviatok púťový
chrámové zvony volajú
k prameňu pútnika každého.

Uprostred kaplnky prameň
vyviera a tajomne sa točí,
predkovia naši už vtedy
z prameňa vodu brávali
a liečili si ubolené oči.

Od devätnásteho storočia
zvyk nás s kaplnkou viaže,
že pútnik vodu brať sa hotuje,
keď kňaz vodu posväcuje
ako zákon kresťanský káže.

Trvalé puto sa zachovalo
k prameňu od minulých storočí,
často vracia sa pútnik v nádejí,
že voda svätená v prameni
vylieči jeho ubolené oči.

Dobrý recept s Trnavským Gongom

Pstruh s mäťou

Čo potrebujeme:

2 pstruhy, 1 PL strúhanej limetky, 30 ml olivového oleja, 2 strúčiky cesnaku, 1 PL nasekaných mäťových lístkov, soľ, čierne mleté korenie, hladká múka

Ako na to:

Pstruhy umyjeme, očistíme a do kože urobíme zárezy. Pretlačený cesnak zmiešame s pokrájanou mäťou, limetkovou kôrou, olejom, soľou a mletým

čiernym korením. Zmesou potrieme pstruhy na povrchu aj vnútri a dáme aspoň na 30 minút odležať. Potom pstruhy ľahko poprášime hladkou múkou a dáme na rozpálený olej. Opekáme z oboch strán do zlatova.

KRONIKA

Naši Jubilanti

Milí jubilanti, keďže redakcia nemá vždy informácie, kto z vás oslávil alebo oslávi svoje okrúhliny, či obyčajné narodeniny, aj tak vám všetkým jubilantom a oslávencom patrí tento veršík.

*Prijmite náš vinš skromný, na deň vášho sviatku,
Želáme vám zo srdca šťastie v každom riadku.
Nech slnko šťastia svieti, nech vám láska srdce hreje.
Nech máte všetko, po čom srdce túži, nech vám nikdy smutno nie je.
Nech vás ľudia majú radi, rodina i kamarádi.
To všetko vám prajeme váš sviatok krásny.*

Dňa 22.10. oslávi pekné okrúhle životné jubileum 75 rokov **KOYŠ** Jozef a dňa 22.10. 65 rokov **PECUCHA** Vladimír, členovia základnej organizácie SP v Ilave. Členovia a funkcionári ZO im prajú pevné zdravie, elán a pohodu do ďalších rokov života.

V druhom polroku 2016 oslávil krásne životné jubileá členovia ZO SUSP v Žiline: **90 rokov Helena JAKUBČÍKOVÁ**, **90 rokov Elena PERKOVIČOVÁ**, **85 rokov Ing. Milan BALLEK**, **80 rokov Jozef KARDOŠ**, **80 rokov Matilda KOVÁČOVÁ**, **75 rokov Mária MORAVČÍKOVÁ** a **65 rokov Soňa ŠTEFÁNIKOVÁ**, výbor a členovia im do ďalších rokov života prajú elán, pevné zdravie, pohodu v kruhu blízkych i medzi nami.

V októbri 2016 oslávi krásne životné jubileum 75 rokov **Dezider BISAK** a 60 rokov **František CÍBIK**, pevné zdravie, šťastie, životný elán a pohodu v kruhu blízkych i medzi nami prajú členovia a výbor ZO SP v Ilave.

Bratislavský klub nedoslýchavých (BKSP) praje svojej členke **Márii SUCHOŇOVEJ** k jej životnému jubileu 85 rokov, ktoré slávi 2.10.2016 všetko najlepšie, pevné zdravíčko, veľa životného elánu do ďalších rokov života.

Smútočné oznámenie

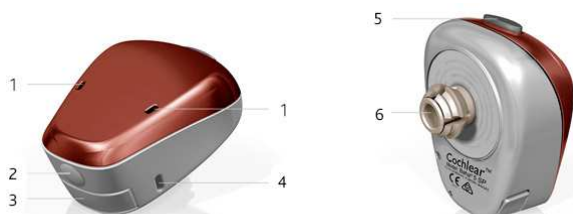
„Neplačte, že som odišiel, ten kľud a mier mi prajete, len večné svetlo spomienky mi stále zachovajte.“

Výbor ZO SP Ilava v hlbokom zármutku oznamuje všetkým členom, priateľom a známym, že dňa 10.10. 2016 vo 65 rokov zomrel náš člen **Pavol OBETKO**. Česť jeho pamiatke.

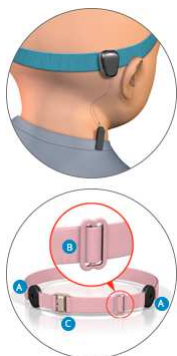
Zaujímavosti zo sveta sluchovo postihnutých a pre sluchovo postihnutých

Čo to je BAHA ?

Človek sa učí celý život. Aj v načúvacích prístrojoch je neustály vývoj k lepšiemu a kvalitnejšiemu počutiu. Pamätáte si ešte na prístroje s kostným vedením? Ako vyzerali a ako si ich niektoré ženy šikovne zapracovali do svojich účesov, aby ich nebolo vidieť? Nuž a aj tu vývoj ide stále dopredu a našim sluchovo postihnutým pomáhajú najnovšie BAHA čelenky. Nuž zoznámte sa s nimi aj cez náš časopis.

1. Mikrofón, 2. Kryt portu CS44, 3. Dvierka priehradky na batériu, 4. Očko na upevnenie poistnej šnúrky, 5. Tlačidlo programu, tlačidlo pre bezdrôtové streamovanie z audio príslušenstva, 6. Plastový nadvakovací konektor. Zvukový procesor BAHA 5 používa jednorázovú zinkovzdušnú batériu typu 312

Baha je systém pre priame vedenie zvuku kostí (zvukový procesor + titanový šrób/ implantát + spojka prechádzajúca kožou /abutment. Zvuk, ktorý prichádza do zvukového procesoru je tak prenášaný priamo do kostí a kostným vedením do vnútorného ucha – zvuk „obíde“ stredoušia. Indikácie (kedy je BAHHA potrebná): Keď nemôžu pomôcť bežné načúvacíe prístroje pre vzdušné vedenie. *Medzi indikácie patria:* Obojstranná atrézia zvukovodov a stredoušia, obojstranný chronický zápal zvukovodu, stredoušia, alebo stredoušné ochorenie, ktoré nie je možné riešiť chirurgicky. Základnou podmienkou je dostatočná kostná rezerva. O vhodnosti slúchadla sa treba poradiť so svojim ošetrojúcim foniatrom. *Novšie indikácie:* Vo svete sa BAHHA aplikuje i pri jednostrannej prevodovej nedoslýchavosti a pri jednostrannej hluchote, nazývanej tiež single sided deafness.

Výhody používania BAHY Na rozdiel od načúvacích prístrojov pre vzdušné vedenie, pri používaní BAHHA odpadnú problémy spôsobené uzatvorením zvukovodu ušnými tvarovkami. Pacienti s trepanačnou dutinou po radikálnych operáciách chronického zápalu stredoušia majú často problémy so spätnou väzbou (pískaním). To pri používaní BAHY odpadajú. Ďalej oproti načúvacím prístrojom pre vzdušné vedenie je pri prenose priamym kostným vedením ďaleko menšie skreslenie zvuku. Výsledky rekonštrukčnej chirurgie vnútorného a stredného ucha sa nedajú vždy predvídať a pacientovi hrozí určité riziko. Na viac sluchový zisk po operáciách nemusí byť uspokojivý. Naproti tomu sú výsledky zavedenia BAHY vrátane sluchového zisku predvídateľné. U tradičných kostných slúchadiel je problémom komfort nosenia a stabilita umiestnenia na hlave, nezanedbateľný je estetický efekt a rozdiel je predovšetkým v kvalite prenosu zvuku, ktorý je výrazne lepší pri priamom kostnom vedení BAHHA. (internet)

Sloboda neobmedzeného pripojenia

Moderné technológie slúchadiel umožňuje vo väčšine situácií príjemné počúvanie a porozumenie reči. Avšak pokiaľ telefonujete, sledujete televíziu alebo sa nachádzate v hlučnom prostredí, a súčasne snaha udržať rozhovor s inou osobou, môže byť pre vás veľmi frustrujúca skúsenosť. A to je chvíľa pre najnovšie **portfolio bezdrôtovej komunikácie značky Phonak**. Tieto doplnkové zariadenia k vašim slúchadlám zaisťujú lepšiu zrozumiteľnosť najmä v počúvaní v najnáročnejších situáciách. Lepšie počuť **v hluku alebo na väčšiu vzdialenosť, počas telefonovania, v triede a pri počúvaní televízie a multimediálnych zariadení**. Alebo získať ľahký a diskretný prístup ovládania slúchadla pomocou diaľkového ovládača. Zo značkou

Phonak si môžete užívať slobody bezdrôtového pripojenia bez ohľadu na váš rozpočet – zo širokej ponuky si vyberie každý! (Audiodom.cz)

10.výročie od zániku spoločného Slovenského zväzu sluchovo postihnutých (SZSP)

Zánik spoločného Slovenského zväzu sluchovo postihnutých bol odhlasovaný na Mimoriadnom kongrese SZSP dňa 7.10.2006 v Bratislave. Stalo sa tak rozhodnutím zástupcov Nepočujúcich a rodičov sluchovo postihnutých detí, ktorí 46 hlasmi prehlasovali prítomných zástupcov „nedoslýchavých“ (22), ktorí boli proti zániku SZSP.

Takto sme v čísle 11/2006 Slovenského Gongu informovali sluchovo postihnutých členov. V článku sme veľmi podrobne popísali, akým neserióznym spôsobom zlikvidovali Nepočujúci proti vôli ostatných sluchovo postihnutých spoločný zväz. Mimoriadny kongres vykazoval pomerne veľa formálnych nedostatkov a hrubo porušoval práva skupiny sluchovo postihnutých, ktorí nepoužívajú pri bežnej komunikácii posunkovú reč.

- Poukázalo sa na to, že pred zánikom nebola vôbec uskutočnená verejná diskusia o zániku Slovenského zväzu sluchovo postihnutých v základných organizáciách, nekonali sa na základe toho

oficiálne členské schôdze a uznesenia, a čo je dôležité nevolili sa delegáti podľa parity zastúpenia počtu členskej základne. Zúčastnili sa ho iba predsedovia ZO, ktorí nemali mandát na hlasovanie o zániku! Neprijal sa ani kľúč zastúpenia podľa parity počtu členov v základných organizáciách, čo bola najväčšia chyba! Čím vlastne „menšina“ v počte členstva v základných organizáciách odhlasovala zánik. Nebola pripravená správa o činnosti SZSP, o hospodárení SZSP, revízná správa a oficiálna správa o skutočnom hospodárskom a ekonomickom stave SZSP ku dňu zániku organizácie!!! Neboli pripravené alternatívy delenia majetku. Prijali sa dva kontroverzné dátumy zániku SZSP a to 7.10. zrušenie SZSP, všetkých jeho orgánov a funkcionárov a zánik SZSP k 31.marcu 2007 po ekonomickom a hospodárskom vysporiadaní, čo v konečnom dôsledku bolo v utajení predĺžované a na informácie o delení majetku bolo bývalou riaditeľkou SZSP a hlavnou likvidátorkou dané embargo... Do dnešného dňa sa tak ani nevie, ako sa vysporiadal majetok SZSP .

Čo však bolo poburujúce, že ešte v ten samotný deň po odhlasovaní o zániku SZSP si skupina Nepočujúcich hneď po Mimoriadnom kongrese na tom istom mieste odhlasovala nové občianske združenie ANEPS.

Na Mimoriadnom kongrese bola viditeľná prevaha zástupcov nepočujúcich (35) a zástupcov rodičov sluchovo postihnutých detí (11). Kým za nedoslýchavých bolo 22 zástupcov, bez možnosti paritného zastúpenia členstva! Pri vzniku SZSP 7. apríla 1990 boli iba Nepočujúci a „nedoslýchaví“, jedine oni mali právo rozhodovať aj o zániku SZSP! Rodičia nemali riadne legitímne základné organizácie, pretože to boli rodičia zo ZRPŠ pri ZŠI pre deti s poruchami sluchu. Nijakým spôsobom sa nepričinili o aktívny rozvoj SZSP a ani na majetkovom prospechu. Preto bolo zarážajúce, že sa majetok mal deliť aj medzi nich... Pri hlasovaní o zániku bolo šokujúci prejav „predsedníčky sluchovo postihnutých detí“, že : „nedoslýchavé deti aj tak inklinujú k nepočujúcej komunite!“. Skupina sluchovo postihnutých, ktorá pri bežnej komunikácii nepoužíva posunkovú reč sa cítila podvedená. Oprávnené sa vtedy mnohí vyjadrili, že tu prehrali predovšetkým ľudia – sluchovo postihnutí občania. Dúfali sme, že to nebude znamenať zhoršenie starostlivosti o sluchovo postihnutých pri obhajovaní a presadzovaní ich oprávnených záujmov a potrieb na Slovensku.

A realita? Ani po 10 rokoch sa sluchovo postihnutí nedozvedeli, kam zmizol spoločný majetok SZSP v hodnote desiatok miliónov, nebola nikde uverejnená záverečná likvidačná listina o definitívnom rozdelení pomerne rozsiahleho majetku SZSP. Po zániku vzniklo obrovské množstvo rôznych občianskych združení, spolkov, klubov hlavne Nepočujúcej komunity i napriek tomu, že ich pri **zániku spoločného SZSP bolo registrovaných iba 1200 členov!!** Dnes je okolo 120 (!) občianskych združení Nepočujúcich, obsiahli všetky priestory, ktoré boli vybudované spoločne a mali slúžiť aj pre sluchovo postihnutých – „nedoslýchavých“. Vytlačili ich zo spoločných priestorov, vďaka tlmočníkom posunkovej reči dosiahli aj finančné zabezpečenie na svoje aktivity. Ovládli aj iné oficiálne inštitúcie, ktoré podporovali predtým obe skupiny a využili ich vo svoj prospech. Ovládli aj nadáciu PONTIS, ktorá v začiatkoch pomáhala obom skupinám a ktorú na spoluprácu naviedla práve skupina „nedoslýchavých“ a dnes ju výlučne využíva iba komunita Nepočujúcich. Aj zastupovanie vo verejnej správe a samospráve majú pod palcom Nepočujúci. A ako uverejňujeme na začiatku tohto čísla, je náš boj o právo vlastného zastupovania stále nerešpektovaný.

Základné organizácie sluchovo postihnutých, ktorí pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč, pomaly zanikajú pre nedostatok finančných prostriedkov, zánikom sponzorstva, drahých nájomov na priestory. Za tie roky sa zmenila legislatíva a mnoho vecí značne negatívne ovplyvnilo činnosť občianskych združení, zničil sa ich hlavný cieľ a princíp skutočnej a reálnej pomoci. Nepočujúci ovládli aj základnú školu pre sluchovo postihnuté deti na Drotárskej ulici, ktorá bola určená pre SP deti, ktoré pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč a ktorú mala predtým „pod palcom“ skupina sluchovo postihnutých (nedoslýchavých). Nepočujúci mali ZŠI na Hrdličkovej, kde sa deti učili posunkovú reč. Zrejme pre nedostatok nepočujúcich žiakov sa ZŠI spojila aj s inými zdravotne postihnutými deťmi a tak sa komunita Nepočujúcich snaží ovplyvniť práve ZŠI na Drotárskej. Terajší trend je taký, že deti, ktoré majú sluchové postihnutie a môžu pomocou načúvacích prístrojov komunikovať bežne bez posunkovej reči, učia Nepočujúci a „vnucujú“ im posunkovú reč. Ovplyvňujú aj mladých rodičov, ktorým sa narodí deti s poruchami sluchu, aby od malička učili deti posunkovať. Broja proti kochleárnym implantátom a ťahajú ich do uzavretej komunity Nepočujúcich. Najväčšia skupina sluchovo postihnutých na Slovensku, ktorá pri bežnej komunikácii nepoužíva posunkovú reč, takto nemá žiadne práva, aby mohla spoločnosti otvoriť oči a poukázať na zavádzajúci stav zo strany Nepočujúcej komunity, nerešpektujúcej, že existuje aj druhá strana a tá ma tiež svoje práva a názory

na vývoj a rozvoj detí s poruchami sluchu a nechce uzatvárať deti do komunit. Nemáme nič proti Nepočujúcim, pokiaľ si riešia výlučne iba svoje problémy, svoju vlastnú komunikáciu!

Prekvapivá je aj zavádzajúca informácia v spoločnosti, že je 10 tisíc Nepočujúcich. Kde sa ich toľko nabralo, keď ich do roku 2006 bolo registrovaných sotva 1200 ? V spoločnom SZSP sme vždy uverejňovali údaj, že na Slovensku je okolo 8% obyvateľov s poruchami sluchu, a dnes z Nepočujúcej komunity vychádzajú skresľujúce informácie o 3-5%? Že by sme my Sluchovo postihnutí zázračne vyzdraveli a Nepočujúci zázračne narástli? Dnes, keď je v medicíne a v audiotechnike taký úžasný rozvoj, ktorý pomáha ľuďom navracaať sluch a počuť i pomocou KI?

Sluchovo postihnutí, ktorí pri bežnej komunikácii nepoužívajú posunkovú reč, majú právo vyjadriť svoju nespokojnosť so situáciou už i len preto, že ani po 10 rokoch sa situácia nezmenila, práve ešte viac zhoršila. My sme zdravotne postihnutí, nezaraďujeme sa do „jazykovej menšiny“, nehovoríme o svojej „kultúre“. Chceme, aby naše deti mali šancu na normálny život, vzdelávanie bežnej škole pri svojej rodine a hlavne, aby mali čo najkvalitnejšie načúvacie prístroje a kvalitné doplnkové kompenzačné pomôcky, ktoré im umožnia normálny život v majoritnej spoločnosti. (bk)

Oddychová chvíľka na čítanie

Dve priateľky, ktorých priateľstvo neodvial čas (pokračovanie z minulého čísla)

Irena Kubová

Boženka to mala zložitejšie. Aby sa dostali k príslušnému vlaku, museli ísť s mamičkou tri kilometre pešo do mestečka na vlak. Ten ich potom zaviezol do inej prestupovej stanice. Potom presadli na vlak do Trnavy.

Keď sa Boženka s mamičkou usadili v jednom prázdnom oddelení, vlak sa pohol. Zastavil sa na niekoľkých staniaciach, až zastavil kde čakala Zuzanka s mamičkou.

Neviem, či to bola náhoda, či to bolo vnuknutie alebo zhoda myšlienok na rovnakú vec, ale Zuzanka s mamičkou si vybrali ten rovnaký vozeň ako Boženka. Vstúpili do toho istého oddelenia s otázkou, či je tam voľné miesto. Keďže bolo, tak sa aj ony usadili.

Reč začala Boženkina matka. „Ako vidím, isto idete tam, kam my. Prezrádza to podobný batoh, ako vezieme my.“

„Ideme do Trnavy, nastáhovať dcéru do internátu tamojšej pedagogickej školy“, odvetila Zuzankina matka vážna žena v kroji Zuzankinho kraja.

„Aj my“, odvetila Boženkina matka.

Potom si obe mamičky podali ruky a predstavili sa navzájom. Na to sa zoznámili aj dievčatá.

„Ja som Zuzka“. „Ja som Božka“.

Potom si obe dievčatá padli do náručia a rozplakali sa. Takto sa zoznámili a začalo ich priateľstvo, ktoré neodvial čas.

Po príchode do Trnavy sa u príslušnej polície informovali kde je tá pedagogická škola a jej internát. Vo štvorici aj batohmi sa vydali na cestu cez mesto k internátu.

Keď prišli do internátu, prijala ich riaditeľka internátu a pochválila ich, že prišli načas s plným vybavením. Poinformovala mamičky o situácii. Predstavila sa ako jedna z profesoriek, ktorá bude dievčatá učiť. Nato im ukázala ich izby. Oboznámila ich s internátnym poriadkom.

Pretože na chodbách ešte dokončovali svoju prácu maliari, dievčatá nechali batohy v prijímacej kancelárii a spoli s mamičkami odišli do mesta. Na poludnie si sadli na lavičky v parku, pojedli prinesený obed a potom obidve mamičky museli odísť na spiatočný vlak domov. Rozlúčka na železničnej stanici bola dojímavá a so slzami na obidvoch stranách.

Boženkina mamička dokonca si posťažovala: „Pane Bože, dlhé štyri roky. Ja sa toho nedožijem.“

Len tak mimo rozprávania, dožila sa takmer deväťdesiat rokov.

Keď dievčatá napokon so slzami v očiach zakývali odchádzajúcemu vlaku, ktorý odvážal k domovu ich mamičky, poutierali si oči a pustili sa cez mesto do internátu. Cestou sa zastavili na zmrzlinu a už ich čakal iba internát.

Na internáte už maliari neboli, ale schádzali sa ďalší študenti. Aké bolo Zuzankine a Boženkine prekvapenie, keď našli na dverách izieb menovky, Zistili, že nebudú spolu na izbe, ako si plánovali, ale tak to už v živote chodí. Tak aj tu. Pani riaditeľka ich plán zmenila. Po príchode do školy sa dozvedeli, že nebudú ani v triede spolu. Aj tu prišlo k ich rozdeleniu. Jedna bola zaradená do triedy

A a druhá do triedy B. Možno ich delili striedavo podľa abecedy. Na ich vzťahu to nič nezmenilo. Ba ho viac upevnilo. Boli si vzácnejšie.

Tento školský rok bol prvý bez sestričiek Uršilíniek. Ako sa naše dievčatá dozvedeli od starších spožiáčok, pár dní pred začiatkom roka prišli do kláštora príslušníci štátnej bezpečnosti, kázali sestram všetko nechať tak, zobrať si najnutnejšie veci a nastúpiť do pristaveného autobusu. Potom ich odviezli nevedno kam.

V záhrade pri jednej lavičke sa našli ešte nádoby zo zemiakmi, ktoré chystali sestry na obed, ale svoju prácu už nestačili dokončiť dôsledku tejto bezcitnej akcie.

V praxi naše dievčatá zistili, že stravovať sa budú v inej budove ako je škola a internát. Teda na raňajky, obed a večeru chodili do inej budovy cez mesto. .

Školský rok začal. Nebudem opisovať radosti i starosti študentského života Zuzanky a Boženky. Tých bolo omnoho viac. Po určito čase si naše priateľky zvykli. Musím podotknúť, že napriek tomu, že boli každá v inej triede, stretávali sa cez prestávky, pri obede, po večeri a takto sa navzájom o diani informovali. Ani jedna ani druhá po meste vo voľnom čase netúžili. Chodiť. Z dôvodu malého vreckového vo vačku a jednak, že nemali záujem túlať sa ako niektoré spolužiačky.

Nemožno povedať, že by vôbec nešli do mesta. Ale snažili sa míňať korunky tak, aby mohli cestovať a nadýchať sa vône domova. Občas cestovali spolu, inokedy samostatne. Vianoce a na Veľkú noc cestovali spolu všetci zo záhoria . Bolo ich dosť.

Pre Boženku a Zuzanku významným pre upevňovanie priateľstva boli letné prázdniny. Tie trávili spolu jedny prázdniny u Boženky návštevou, druhé zasa v rodine Zuzanky.

Začalo to návštevou u Boženky. Veľa času a ovocia si užili vo veľkej záhrade Boženkiných rodičov. V Boženkinkej malej dedine toho nebolo veľa na pozeranie, preto si zašli do blízkeho mestečka. Tam si prezreli niekdajšie letné sídlo Márie Terézie, veterný mlyn a ďalšie historické miesta, vrátane povestnej šibenice o ktorej jej porozprávala známu povesť.

Na druhý deň po výlete do susedného mestečka oznámila Boženka Zuzanke:

„Včera si videla veterný mlyn na vršku za mestom, ale dnes sa pozrieme do vodného mlyna môjho krstného otca, ktorý je v činnosti.“

Ako Boženka povedala, tak sa aj stalo. Boženkin krstný otec im ukázal a vysvetlil všetko o zariadení mlyna a pani mlynárka im pripravila bohaté pohostenie.

Tak ubehli prvé prázdniny na pedagogickej škole. Ďalšie prázdniny naše študentky prežívali u Zuzanky.

Zuzanka zaviedla Boženku na vrch, kde je pamätník. Je tam pochovaný generál Milan Rastislav Štefáni. Musím poznamenať, že v tom čase sa jeho meno veľmi nespomínalo. Politické vedenie nemalo záujem. Avšak Zuzanka a Boženka neuvažovali o politických súvislostiach a aký vzťah majú k Štefánikovi. Zuzanka sa narodila zopár metrov od Štefánikovej mohyly a o pár kilometrov od jeho rodiska. Bola ako jedna z rodákov spod mohyle, ktorú často navštevovala.

V jedno ráno uvila Zuzanka dve kytičky a spolu s Boženkou sa vydali na cestu k mohyle. Najprv zašli na cintorín kde položili kytičku na hrob Zuzankinho otecka, potom sa vybrali na pomerne namáhavý výstup k mohyle. Keď sa dostali na vrchol, boli aj poriadne ustaté. Chvíľu si oddýchli a potom položili druhú kytičku k ostatným ktorých tam bolo veľa, pretože tam už pred nimi niekto bol. Na mohyle bolo vidno , že je udržiavaná. Zuzanka vysvetlila, že o mohylu sa starajú občania z Brezovej a rodáci z Košarísk.

Z vrcholu kopca, kde bola spomínaná mohyla, Zuzanka ukázalo rodisko, malú dedinku. Z kopca videli hladinu nového kúpaliska a za ním krásnu horskú dolinu.

Keď sa takto z vrcholu porozhľadali, nastúpili na spiatočnú cestu do mestečka. Dolu sa išlo nielen ľahšie, ale aj rýchlejšie. Po návrate do mestečka prvá zástavka bola v cukrárne na zmrzlinu.

Keď sa dievčatá naobedovali a trochu si po namáhavej ceste oddýchli, slnko sa zatiaľ posunulo nižšie a dievčatá sa vybrali na kúpalisko. Plavky si natiahli doma, lebo na kúpalisku ešte neboli šatne.. Vzali si deku, nejakú korunu a navštívili nové kúpalisko. Potom v jeho areáli si našli tieň, vyzliekli sa a usadili sa na deku.

Na kúpalisku bolo už dosť detí a niekoľko starších chlapcov. Po dlhej chvíli sa dvaja z nich vybrali k dievčatám.

„Vitaj Zuzička. Vlastne vitajte obe. Čo to máš za krásavicu na návšteve? „ prihovril sa jeden z nich.

„Ďakujeme. To je moja spolužiačka z pedagogickej školy,“ odvetila Zuzanka.

„Ja som Boženka,“ predstavila sa Boženka.

„Samé pekné mená, dokonca sa o nich spieva“, poznamenal druhý mládenec.

Na to sa predstavili mládenci, Jeden bol Milan a druhý Martin. Boli to bývalí Zuzankini spolužiaci zo základnej školy. Začali dievčatám lichotiť, pozvali ich do vody a napokon do kina. Do vody išli, prijali aj pozvanie večer do kina, ale do kina nešli.

Večer miesto kina sadli si dievčatá u Zuzanky na lavičku vo dvore a spomínali. Spomenuli si na lyžiarsky výcvik, kde najprv valcovali sneh, objímali stromčeky pri trati, ale nakoniec sa lyžovať ako tak naučili.

Takto dievčatá prežili ešte spolu pár dní a zase sa museli rozísť. Tretie prázdniny prežili spolu. Boženka vodila Zuzanku po okresnom meste, ktorému sa právom hovorí kráľovské. Zuzanka zasa u nich zaviedla Boženku do rodnej obce M.R. Štefánika. Vtedy v jeho rodnom dome ešte nebolo múzeum. Po prežití prázdnin ich čakal posledný ročník štúdia. A potom maturita.

Maturitu zvládli obidve úspešne a po oznámení na príslušné školské orgány dievčatá očakávali už len umiestnenky. Tak to vtedy bolo v plánovaní školstva.

Oznámenia prišli pomerne rýchlo. Zuzane prišla umiestnenka na stredné Slovensko. Boženke na školu na dedine asi päť kilometrov od rodnej obce, ale tú dedinu vôbec nepoznala.

Potom nasledovali rozlúčky. Najprv so spolužiakmi a profesormi. Potom dievčatá čakalo vzájomné lúčenie. To bolo smutnejšie. Predtým si zbalili veci z internátu do balíkov a poslali ich domov poštou. Až potom nasadli na vlak a vydali sa na cestu domov. Sľúbili si, že si budú písať. Keď sa blížila stanica rozlúčky rozplakali sa tak, ako pred štyrmi rokmi, keď sa lúčili so svojimi mamičkami.

Posledné prázdniny trávili dievčatá samostatne. Venovali sa príprave na nástup do učiteľského povolania. Nevedeli ako budú na školách zaradené, preto si požičali učebné osnovy a študovali ich. Zuzanka cestovala do mesta svojho nastávajúceho pôsobenia presondovať ubytovanie a stravovanie. Bola zvedavá aj na školu. Boženka zasa vyhľadala spolužiaka, či by si s ňou nevymenil miesto. Súhlasil. Vybavili to aj na okresnom školskom úrade. Tak sa Boženka dostala učiť na jedenásťročnú školu do susedného mestečka, pár kilometrov od svojho rodiska a súčasne bydliska. Bola rada, že sa to tak rýchlo podarilo.

Svoju radosť zvestoval listom aj Zuzanke. Tá jej spätne gratulovala a opísala svoje dojmy z návštevy svojho pôsobenia. Zuzanka a Boženka si naďalej vymieňali listy do určitého času. Po dvoch rokoch sa Boženke podarilo prejsť učiť na dvojtriednu školu v rodnej obci. Po čase sa aj Zuzanke podarilo vybaviť preloženie na školu v rodnom mestečku.

Stále hovorím o mestečkách. Ale to už nebola pravda. Zo Zuzankinho rodiska sa medzičasom za tých pár rokov čo študovala, stalo mesto. Vznikol tu strojársky závod, pribudlo obyvateľov. Tak aj z mestečka prvého pôsobiska Boženky. Tu vznikli dva závody. Obuvnícky a spracovanie ľanu.

Keď sa naše priateľky zapracovali v povolani, prišiel čas aj na lásku. A tá sa dostavila. Zuzanka sa zoznámila so strojárom tunajšieho závodu, ktorého poznala už dávnejšie. Po čase Boženka dostala oznámenie o Zuzankinej svadbe. Boženkinu svadobné oznámenie trvalo ešte pár rokov. Nasledovali listy už menej a menej. Zuzanka učila v rodnom meste, Boženka sa vydala za učiteľa a spolu s manželom sa presťahovali do obce, z ktorej umiestnenku si pred pár rokmi vymenila. Nuž, aj to sa stáva.

Priateľstvo neskončilo. Iba malo dlhšiu prestávku. Prišli deti, rodinné starosti a na dopisovanie nezostával čas.

Pri maturite sa dohodli, že sa budú stretávať každých päť rokov. Naším priateľkám sa podarilo stretnúť až na treťom stretnutí. A vtedy si veru mali čo porozprávať.

Potom sa znova obnovilo a prehĺbilo priateľstvo. Deti odrástli, boli samostatnejšie, preto priateľky mali viac času.

Po niekoľkých listoch prišiel od Zuzanky list, v ktorom s manželom hľadali dobrú hudbu na ples. Dohodli sa na termíne a Zuzankina návšteva sa stala skutočnosťou. Stalo sa tak v jednu voľnú sobotu popoludní. Pred štvorbytovkou, kde bývali zastalo auto a vystúpila z neho Zuzanka s manželom. Priateľky sa vyobjímali ako keby sa nevideli sto rokov. Manželia sa predstavili navzájom a súčasne sa stali priateľmi.

Boženka sa pochválila, že doobeda v autoškole sa učili cúvať a až skončia s manželom autoškolu, aj oni majú našetrené na auto. Zuzanka obdivovala Boženku, že sa dala na získanie vodičského oprávnenia. Podvečer Zuzanka s manželom odišli, pozvali ich na návštevu k nim.

Tá skutočnosť sa uskutočnila až po roku, keď hľadala Boženka miesto na stanovanie pre malých hasičov. Miestni hasiči, pred pár rokmi získali Boženku s manželom do svojich radov. Hasičský zbor v obci sa venoval príprave mladých hasičov v školskom veku. Teda, potrebovali spoluprácu. Vtedy prebiehala pre tieto oddiely súťažná hra Plameň. Keďže v tom roku tunajší malí hasiči dosiahli v tejto súťaži výborné výsledky, predseda miestneho hasičského zboru im sľúbil, že cez prázdniny pôjdu stanovať. Škola poskytla vedúcich a stany a Boženka vybrala miesto. *(dokončenie v budúcom čísle TG)*